GALATIANS

Warefa'aia

Fei rawani'a wareaa Jesus nawemina tale a'a ei abaa Jew. Ma'uaa hefi'a, rona ware ba ronei neneraa fei law nabaa ro'aa pa'aa oa a'a Christ. Paul na ware ba abaa baua manumanu fei, uaa fei harenua o tonia wagii fei narafawei'ia a'a Christ.

Si'ei i ne'inaa a'a ei Galatia ba i fahadiwe'inaa ei rona di'ininaa fei narafawe'ia, fei na fa'uai. Ina harea ba hia pa'aa apostle Christ uaa na rafeinia mei Haidaa ma abaa wagii ei foraforaa rama'a.

Ana ina harea ba wagii fei narafawe'ia ua, ro'aa wanewane a'a mei Haidaa. Inadii fapo'inia ba fei haguaa ei narafawe'ia noranamai wagii fei narafawe'ia a'a Christ.

1 Yau Paul, hemea apostle—abaa aloaa ei rama'a,
o hemea rama'a, ma'uaa Christ Jesus mawe mei
Haidaa, mei Ama, mei na fa'asi'ania a'a fei ma'ea—
2 feni ne'ia, noranamai a'au mawe ei lofu i a'au,

I dinaa a'a ei losuu i Galatia:

3 Ina ude i pafoo hamu'ou fei rawani'a ma guta-
farawaniaa mei Haidaa, mei hia Ama mawe mei
Fasu Jesus Christ,
4 mei na fanaa anaia uaa ei hafelo'aa o'ou ba
i fatela'anaa o'ou a'a feni hafelo'a au e'eni, ale'ei
nunumiaa mei Haidaa, mei Amaa o'ou.
5 Fei hawera i ude i a'ana ranimai ranimai.
Amen.

Hepalo ua Rawani'a Warea

6 Una ba'arofo ba lomi na madii ma hamona
ponidi'ininaa mei na lala'aa hamu'ou wagii fei
rawani'aa Christ ma hamona momo'ainaa a'a
hepalo u'ugai rawani'a warea—
7 fei abaa pa'aa rawani'a warea. Na fafanunu
ale'ei ba hefi'a, ba ro'aa fapoapoainaa hamu'ou ba
ro'aa haduaa fei rawani'a wareaa Christ.
8 Ma'uaa, nabaa ana hai'ou o nemea alo'alo
noramiana pafea i u'ugaa hepalo rawani'a warea,
hepalo na u'ugai laraa fei hai'ounado'o u'ufanaa
hamu'ou, ana hia ipa'aa tonaa fei arena lomi i
pedutoo!
9 Ale'ei hai'ouna waredii, hee, e'eni a warediai:
nabaa nemea i u'ufanaa hamu'ou hepalo rawani'a
warea na u'ugai a'a fei hamona todigia, ipa'aa
tonaa fei arena lomi i pedutoo!

10 Haa, e'eni ba a tonaa fei ugaiaa rama'a, o
ugaiaa mei Haidaa? O, ba a fani'eni'eaa rama'a?
Nabaa yau ana fi fani'eni'eaa rama'a, yau abaa
hemea nafii Christ.

Paul, mei Rafeiaa mei Haidaa

11 Ena lofu, nunumiau ba hamonei aida ba fei
rawani'a warea, fei a u'ugia, abaa bigi'uaa rama'a.
12 Abaa tonau a'a hemea rama'a, ana abaa fer-
oiaa ro'ou yau; agia, una tonia a'a fei fa'arewaiaa
Jesus Christ.

13 Uaa hamona guaidigaa fei mau talaiau a'a fei
mau losuu ei Jew ba batanai a haperaraiaa fei
losuu mei Haidaa ma birosia.
14 Yau namina fanima'aiaa fei mau losuu ei
Jew ma muainaa watauda ei rorou a'a ei Jew ma
unamina pasirefurefu a'a ei maumau ei amau.

15 Ma'uaa wagii fei rawani'ana, mei Haidaa na
ni'eni'e ma na rafeinau ei fi wanini'uamai*
16 ba i fa'arewaiaa mei Na'una i a'au ba unei
u'ugia a'a ei Gentile, lomi una fa'i'iginaa hemea
rama'a.
17 Ana lomi una dinaloo Jerusalem ba aree
ma'a ei ro'ou do'o apostle fama'a laraa yau,
ma'uaa unado'o adigupenaa Arabia ma hinene na
hadiwe'inaa Damascus.
18 I dii, nenee oduai igisimasi, una dinaa
Jerusalem ba ado'o apa'ifarawaninaa Peter† ma
na gutafipui a'ana hefua ma haipani arewaa.
19 Lomi una ma'a hemeadiai apostle—uniaa
James, mei lofuu mei Fasu.
20 U'eipa'aa warefafa'uai a'a hamu'ou i pudaa
mei Haidaa ba tamanu ei ne'iau, abaa sifisifi.
21 Nene na dinaa Syria ma Cilicia.
22 Lomi ronamina apa'au ei losuu yei Judea, ei
rona oa a'a Christ.
23 Rona guai ua fei warea ba: “Mei rama'a, mei
nado'o haperaraiaa o'ou mina, e'eni ifi u'ugaa fei
narafawe'ia, fei ba i do'o fapedugia.”
24 Ma rona uduginaa mei Haidaa uaa yau.

2

Ei Apostle, Rona Ugainaa Paul

1 Nenee hefua ma obao igisimasi, una
hadiwe'idinaa Jerusalem ma eni po'o haigua
Barnabas. Ana una nodugaa Titus.
2 Una aunu uaa una tonaa hepalo fa'arewaia ma
una fanaa ro'ou fei rawani'a warea, fei a u'ufanaa

---

* **1:15: 1:15** O, *ei fi oa watauu inau*

† **1:18: 1:18** Warea Greek ba *Cephas*

ei Gentile. Ma'uaa una aunufagiginaa a'a ei una
nara ba ro'ou famamoa, uaa una nara ba hefi'a
ro'ou, rona nara ba lomi hanuu fei u'ugau.
3 Ma'uaa Titus, meni hia a'au, fa'ua ba hia
Greece, ma'uaa ana lomi na nara ba inei moro'aa
hudii wawaneina.
4 Fei i fa'asi'anaa fei manumanu fei, si'ei ba
hefi'a sifisifi lofu, rona wadu'aa fei gupuu hai'ou
ba ro'aa fanunupa'ainaa fei alara hai'ouna pa'i a'a
Christ Jesus ma ba ro'aa fahumuwainaa hai'ou.
5 Pa'aa lomi hai'ouna fafefenaa ro'ou ma'ida ba
tamanu na fa'uai laloo fei rawani'a warea nei
oafipui a'a hamu'ou.
6 A'a e'ei rona nara ba ro'ou bauana—o, ro'ou
tamanu, lomi hanuna a'au; abaa i fanununaa
fei augu mei Haidaa—ma ei rama'a ei, lomi rona
pafoinaa hepalo manumanu a'a fei u'ugau.
7 Agia, rona fanunupa'ia ba una tonaa fei bigi'a
ba unei u'ugaa fei rawani'a warea a'a ei Gentile,*
ana ale'ei Peter a'a ei Jew.†
8 Uaa mei Haidaa, mei i oa wagii fei bigi'aa Peter
ale'ei ba hia hemea apostle a'a ei Jew, ana ina oa
a'a fei bigi'au ba yau apostle a'a ei Gentile.
9 James, Peter‡ ma John, ei rona ware ba ro'ou
bauana, rona ugainaa haigua Barnabas ei ro'aa
fanunu'apa'ia ba una todigaa fei rawani'a. Rona
ugainia ba haigunei dinaa a'a ei Gentile ma ro'ou
a'a ei Jew.
10 Fei i'igaiaa ro'ou, sifei ua ba haigunei'o nara-
iaa ei lomi rona pa'i, ana fei na farefuau ba a

---

* **2:7: 2:7** Warea Greek ba *ei lomi na moro* † **2:7: 2:7** Warea Greek ba *ei na moro*; vv. 8 ma 9 anaa. ‡ **2:9: 2:9** Warea Greek ba *Cephas*; v. 11 ma 14 anaa.

bigi'ia.

Paul na Fiharei a'a Peter

11 I'a nonamii Antioch Peter, una hota'ia i pudana, uaa inapa'aa tata.
12 Ei ro'atado'o nomai ei maroaa James, inafaneree hananafipui a'a ei Gentile. Ma'uaa, ro'aa nomai, ina'aa momo'ai ma guta u'ugai a'a ei Gentile uaa ina mama'au a'a ei maroaa fei moro'aa hudii wawanei.
13 Hefi'adiai Jew, rona neneraa fei ware'onina ma a'a fei ware'onii ro'ou, ana na fa'asisiaa Barnabas.
14 U'a fanunu'apa'ia ba lomi rona neneraa tamanu na fa'uai laloo fei rawani'a warea, una warenaa a'a Peter i pudaa minaa ro'ou, “Yoi hemea Jew, ma'uaa, ei mau gutanamu ale'ei Gentile ma abaa ale'ei hemea Jew. Tani opo'o susunaa ei Gentile ba ronei neneraa ei maumau ei Jew?
15 “O'ou na waninimai ale'ei Jew ma abaa ale'ei ei ‘Hafelo'a Gentile’,
16 ona aida ba hemea rama'a, lomi ba i wanewane uaa ba ina neneraa fei law, ma'uaa wagii fei narafawe'ia a'a Jesus Christ. Si'ei, o'ou anaa, ona narafawe'i a'a Christ Jesus ba o'aa wanewane wagii fei we'iaa naranara a'a Christ ma abaa a'a fei neneraa o'ou fei law, uaa wagii fei ba o neneraa fei law, lomi nemea ba i wanewane.
17 “Nabaa o'aa nunuminia ba onei wanewane a'a Christ ma ona fanunu'apa'ia ba o'ou, rama'a hafelo, hanuu fei ba Christ na tenaa ei hafelo'a? Pa'aa lomi.
18 Nabaa una fadudinaa tamanu unado'o birosia, una fama'aia ba yau, hemea barafeaa fei law.

19 Uaa una ma'e wagii fei law ba unei pa'i
harenua a'a mei Haidaa.
20 Una fatawafipuidii a'a Christ ma lomi una
gutadimai, ma'uaa Christ na oa laloo iau. Fei
gutanau a'a feni hudi unuu, una gutafininaa fei
we'iaa naranara a'a mei Na'uu mei Haidaa, mei na
haguau ma na fanaa anaia uaa yau.
21 A'a ba una putotoginaa fei rawani'aa mei
Haidaa, uaa nabaa fei wanewanea o tonia wagii
fei law, pa'aa lomi hanuu fei ma'eaa Christ!”§

3

Narafawe'ia laraa fei Law

1 Hamu'ou ena poapoa Galatia! Hini na fine-
fineinaa hamu'ou? I ma'aa ei pudaa hamu'ou
napa'aa arewa ba Jesus Christ na fatawa.
2 Nunumiau ba a apa'aa hepalo manumanu a'a
hamu'ou: Hamona tonaa fei Spiriti wagii fei nen-
eraa hamu'ou fei law, o wagii fei narafawe'ia a'a
tamanu hamona guainia?
3 Haa, hamonamina poapoai? Fama'a hamon-
ado'o pa'i fei Spiriti, ma'uaa e'eni hamona nara
ba hamo'aa fapedugaa ei bigi'aa hamu'ou a'a fei
faufau rama'a.
4 Haa, hamona tonaa baua fi'iaa hamu'ou ma
lomi hanuna? Narau ba na pa'i hanuna.
5 Haa, mei Haidaa na fanaa hamu'ou fei Spir-
itina ma bigi'aa ei foigia a'a hamu'ou uaa ba ha-
mona neneraa fei law, o ba hamona narafawe'i a'a
tamanu hamona guainia?

---

§ **2:21: 2:21** Hefi'a, rona fapedugaa fei wareaa Paul a'a Peter a'a v. 14.

6 Narama'aia Abraham: “Ina narafawe'i a'a mei
Haidaa ma a'a fei, hia na wanewane.”
7 Si'ei, hamonei apa'ifarawaninaa feni ba ei
ro'aa narafawe'i, ro'ou, na'uu Abraham.
8 Fei Bu'u Apuna nadii wareia ba mei Haidaa,
iwe fawanewaneaa ei Gentile a'a fei narafawe'ia
ma inadii ufugaa fei rawani'a warea a'a Abraham
ba: “Minaa ei gufu, rowe to hawegia uaa yoi.”*
9 Si'ei, ei narafawe'ia, rona pa'i hawegiaa ro'ou
fipui a'a Abraham, mei rama'aa narafawe'ia.
10 Minaa ei rona nara ba ronei neneraa fei law,
rona oa a'a fei umua, uaa na udedii fei ne'ia ba:
“Fei umua i dinaa a'a hini lomi na bigi'aa minaa ei
manumanu laloo fei Bu'uu Law.”
11 Na arewa ba lomi nemea ba i wanewane i pu-
daa mei Haidaa wagii fei law, uaa “Ei wanewanea,
rona tatalai fininaa fei narafawe'ia.”
12 Fei pa'afii fei law, abaa manumanu
narafawe'ia; agia, “Mei i bigi'aa ei manumanu
ei, inei neneraa e'ei.”
13 Christ na ponohadiwe'inaa o'ou a'a fei umuaa
fei law, hamatee ina tonaa fei umuaa o'ou i a'ana,
uaa na udedii fei ne'ia ba: “Fei umua i dinaa a'a
hini i fatawa a'a fei haihai.”
14 Ina ponohadiwe'inaa o'ou ba fei hawegia,
fei na dinaa a'a Abraham nei nofipuimai a'a Je-
sus Christ ma dinaa a'a ei Gentile ba wagii fei
narafawe'ia, o'aa tonaa fei fa'unaia ba o'aa tonaa
fei Spiriti.

Fei Law ma fei Warefa'unaia

15 Ena lofu, ado'o fama'aia hepalo tala a'a feni
gutagutanaa o'ou wagieni. Ana ale'ei ba nemea

---

* **3:8: 3:8** Genesis 18:18; Genesis 22:18

lomi ba i putotogi o pafoinaa hepalo fi'ugaia, hepalo rona fi'ugaidigia, ana ale'ei a'a feni.
16 Ei fa'unaia na dinaa a'a Abraham mawe fei fuana. Fei Bu'u Apuna, lomi na ware ba, “i dinaa a'a ei fuamu,” ale'ei ba watauda rama'a, ma'uaa, “i dinaa a'a fei fuamu,”† hanuna ale'ei hemea ua, mei Christ.
17 Fei hanui yau sifeni: Fei law, fei nawe nomai 430 igisimasi nenee fei warea, lomi na putotoginaa fei fi'ugaia, fei do'o bigi'aa mei Haidaa ma fapa'ainaa fei fa'unaia.
18 Uaa nabaa fei uga pinemu i nomai a'a fei law, lomi ba i nomai a'a fei fa'unaia; ma'uaa mei Haidaa a'a fei rawani'ana na fania a'a Abraham wagii fei fa'unaia.
19 Ma nabaa ale'ei, tamanudiai bigi'aa fei law? Ina nomai uaa ei hafelo'a nopa'aloo fei ba na nodigimai fei Fua, fei na unia fei fa'unaia. Hemei fawanewaneaa watola nawe fa'asi'anaa fei law a'a ei alo'alo.
20 Ma'uaa hemei fawanewaneaa watola, lomi i umuinaa hepalo ua gupuu rama'a; ma'uaa mei Haidaa, hia hemea.
21 Hanuna ba fei law i fadugeaa ei fa'unaiaa mei Haidaa? Pa'aa lomi. Uaa, nabaa na hawia ba fei law i fani harenua, fei wanewanea ana i nofipuimai a'a fei law.
22 Ma'uaa fei Bu'u Apuna na ware ba minaa feni ano na bobo'ai a'a ei hafelo'a ba tamanu ei fa'unaia, ei i nofininamii fei narafawe'ia a'a Jesus Christ, inei dinaa a'a ei rona narafawe'i.
23 Ei atawe nomai fei narafawe'ia fei, o'ouna bobo'ai a'a fei law nopa'aloo fei ba ina arewa fei

† **3:16: 3:16** Genesis 13:15; Genesis 24:7

narafawe'ia.
24 Si'ei, fei law na ude ale'ei hemea famamoa i
tauduginaa o'ou a'a‡ Christ ba onei wanewane a'a
fei narafawe'ia.
25 Si'ei ba e'eni, nawe nomai fei narafawe'ia, fai
lomi ba ona oa haroo fei law.

Ei Na'uu mei Haidaa

26 Minaa hamu'ou, na'uu mei Haidaa uaa fei
narafawe'ia a'a Christ Jesus,
27 uaa minaa hamu'ou, ena hamona pudugufai
a'a Christ, hamona hufai a'a Christ.
28 Lomi Jew, Greece, humuwa, abaa humuwa,
wawane, pifine, uaa minaa hamu'ou, hemea ua
a'a Christ Jesus.
29 Nabaa hamu'ou a'a Christ, te, hamu'ou fuaa
Abraham ma ale'ei hemea i tonaa poduu amana
uaa fei fa'unaia.

4

1 Una ware ale'ei ba mei ba i tonaa poduu
amana, fa'ua ba iwe tonaa minaa ei poduu amana,
ma'uaa ei ifi badui, hia ale'ei hemea nafi ua.
2 Inei oa haroo ei oanananaa ma ei oma'ama'aa
nopa'aloo fei au di'augaa amana.
3 Ana ale'ei o'ou, ei oi badui, o'ou ale'ei humuwa
haroo ei maumau feni ano.
4 Ma'uaa ei ipowe nomai fei au, mei Haidaa na
aloagii mei Na'una, mei na waninimai a'a hemea
pifine, mei na waninimai haroo fei law,
5 ba i ponohadiwe'inaa ei rona oa haroo fei law,
ba o'ou nei tonaa minaa ei manumanu ale'ei ei
pa'aa na'u.

‡ **3:24: 3:24** O, *hemea famamoa nopa'aloo fei noramiaa*

6 Si'ei ba hamu'ou na'u, mei Haidaa na aloagii
fei Spiritii mei Na'una i laloo iaa o'ou, fei Spiriti na
haroharo ba, “Abba,* O'ama.”
7 Si'ei, lomidiai ba yoi humuwa e'eni, ma'uaa
yoi hemea na'u; ma si'ei ba yoi hemea na'u, mei
Haidaa na fa'oanio ana ale'ei hemea tonaa poduu
amana.

Paul na Naranara Watauda a'a ei Galatia

8 Fama'a, ei hamotaa apa'aa mei Haidaa,
hamu'ou humuwa a'a ei abaa ale'ei maumau
haidaa.
9 Ma'uaa e'eni, hamona apa'aa mei Haidaa—o,
a ware ba mei Haidaa na apa'aa hamu'ou—si'ei,
tani ei ba hamo'aa momo'ainaa a'a ei maumau
lomi faufauna ma lomi hanuna? Haa, hamona
nunumai ba hamo'aa humuwaidiai haroo ro'ou?
10 Hamo'ei fanima'aiaa hefi'a baua arewaa,
puda, au ma igisimasi!
11 Na faharehareaa pepeau ei maumau
hamu'ou, ba tamanu ei una bigi'ia a'a hamu'ou,
lomi hanuna.
12 U'ei ware'ai'ai a'a hamu'ou ena lofuu ba ha-
monei ale'eni yau, uaa yau nado'o ale'ei hamu'ou
mina. Lomi hamona fahafeloau a'a hepalo manu-
manu.
13 Hamona aida ba ei a u'ugaa fei rawani'a
warea a'a hamu'ou fama'a si'ei ba fei funua na
pa'au.
14 Fa'ua ba fei funuau na fani rarabaa a'a
hamu'ou, ma'uaa, lomi hamona fanunu o nara
fafelo a'au. Agia, hamona faguta farawaninau
bana'aa yau hemea alo'aloo mei Haidaa, o bana'aa
pa'aa yau Christ Jesus.

---

* **4:6: 4:6** Warea Aramea ba *O'ama*

15 Ina dinaia ei ni'eni'eaa hamu'ou? Apa'aa
ware ba mina, hamona bigi'aa tamanu ei
nunumiau, ale'ei nabaa una ware ba hamonei
wenu'aa pudaa hamu'ou ma fanau, lomi
manumanu a'a hamu'ou.
16 Haa, eni unawe oanaa bidibidii unuu
hamu'ou uaa ba una warefanaa hamu'ou fei
fa'uaia?
17 Hefi'adiai rama'a na refurefu unuu ro'ou ba
ro'aa muaitonaa hamu'ou a'a ro'ou, ma'uaa, na
pa'i hafelo'a wagina. Nunumiaa ro'ou, sifei ba
o'ounei fidi'inii ba hamonei pasirefurefu a'a ro'ou.
18 Ina rawani ba hamo'aa farefurefu nabaa fei
pa'afina na rawani ma ba hamu'ou minaa ale'ei
ua ranimai ma abaa uniaa fei ba una nomai
hamu'ou.
19 Hamu'ou ena na'uu, hamu'ou ena na
fa'agi'aidinaa iau ale'ei hemea pifine ba i wanini
nopa'aloo fei ba fei maumau Christ na oafipui a'a
hamu'ou.
20 Unapa'aa nunuminia ba yau a'a hamu'ou
e'eni ma filoginaa fei lao fababagianau a'a
hamu'ou, uaa na bibiyei naranarau a'a hamu'ou.

Hagar ma Sarah

21 Warefanau, hamu'ou ena hamona nunumai
ba hamu'ou oa haroo fei law. Lomi hamona aida
tamanu na wareia fei law?
22 Uaa na udedii fei ne'ia ba Abraham na pa'i
helagui na'una, baduu wawane. Hemea na'u a'a
mei humuwa pifine ma hemea a'a mei abaa hu-
muwa.
23 Mei na'una a'a mei humuwa pifine, ina
waninimai ale'ei ei baduu ua; ma'uaa mei na'una
a'a mei abaa humuwa, ina waninimai uaa fei
fa'unaiaa mei Haidaa.

24 Ei manumanu ei, una warehanunuinia, uaa
laguei pifine, lagua ale'ei guapaloei fi'ugaia.
Hepalo fi'ugaia, noranamai Maugeni Sinai ma
ina wanininaa ei baduu, ei ba ro'ou humuwa:
Hemeni Hagar.
25 Ma Hagar, hia ale'ei Maugeni Sinai yei Arabia
ma ale'ei fei baua gufu Jerusalem e'eni, uaa hia
mawe ei na'una, rona oa a'a fei humuwai.
26 Ma'uaa fei Jerusalem pafea, lomi humuwa
wagina ma hia mei inaa o'ou.
27 Uaa na udedii fei ne'ia ba:
“Onei ni'eni'e mena pa'abeu,
mena lomi ona wawanini baduu;
asi'alao ma aifabauana,
yoi, mena lomi na nanamuinaa fei fi'iaa fei
waninia;
uaa ei na'uu mei pa'abeu na watauda
laraa mei na pa'i harona.”
28 Ma hamu'ou ena lofuu, ale'ei Isaac, hamu'ou
na'u wagii fei fa'unaia.
29 A'a fei au fei, mei baduu i wanini'uamai na
haperaraiaa mei baduu na wanini a'a fei faufau
fei Spiriti. Ana ale'eni e'eni.
30 Ma'uaa tamanu ei wareaa fei Bu'u Apuna?
“Alofatatalainaa mei humuwa pifine ma mei
na'una, uaa mei na'uu mei humuwa, lomi ba iwe
tonaa hesuwi podu a'a mei na'uu mei abaa hu-
muwa.”
31 Si'ei, ena lofuu, abaa o'ou na'uu mei humuwa,
ma'uaa na'uu mei abaa humuwa.

5

A'a Christ, O'ou Abaa Humuwa

1 Fei pa'afina ba na alaraa o'ou Christ, sifei ba
onei'aa humuwai. Si'ei, hamonei ofafaufau ma
hamonei'aa fa'awatadinaa hamu'ou a'a fei mau-
mau humuwai.

2 Hamonei toma'aiaa ei wareau. Yau, Paul, a
warefanaa hamu'ou ba nabaa hamona moro'aa
hudii wawanei hamu'ou, pa'aa lomi i pa'i awataa
Christ i a'a hamu'odu.
3 A warediai a'a hememea rama'a, hemei ba ina
moro'aa hudii wawaneina, inei neneraa minaa ei
law.
4 Yoi mena ba o neneraa fei law, ona fidi'inii
a'a Christ; ona pasidi'ininaa fei rawani'aa mei
Haidaa.
5 Ma'uaa wagii fei narafawe'ia, ona pasirefure-
fufipui a'a fei Spiritii fei wanewanea, fei ona nun-
uminia.
6 Uaa a'a Christ Jesus, fei ba ona moro'aa hudii
wawanei, o lomi, lomi hanuna. Hepalo ua na pa'i
hanuna; fei narafawe'ia, fei na arewa fininaa fei
haguana.

7 Fama'a hamona poponifawe'i a'a fei fiwaleia.
Hini na ore'aa hamu'ou ma lomi hamona neneraa
fei fa'uaia?
8 Fei mau u'ugaia ale'ei, abaa noranamai a'a mei
i lala'aa hamu'ou.
9 “Ma'ida ua fafuafua i fihafuinaa minaa fei
palaua.”
10 Na pa'i o'ugau a'a mei Fasu ba lomi hamo'aa
tonaa hepalodiai naranara. Lomi na aida ba hia
hini, ma'uaa, mei i fapoapoainaa hamu'ou, iwe
tonaa arena.
11 Ena lofuu, nabaa yau ana fi u'ugaa fei moro'aa
hudii wawanei, tani ei ba ana ro'ei haperaraiau

eni? Nabaa ale'ei, lomidiai i bidibidi unuu rama'a
a'a fei hawafolo.
12 A'a ei rama'a rona wareware watauda ale'ei,
narau ba ronei fapedugaa bigi'aa ro'ou ma hawi-
hawi'aa minaa ei unuu ro'ou!
13 Hamu'ou ena lofuu, ina rafeinaa hamu'ou
ba hamonei ma'ala. Ma'uaa apuna tonaa fei
ma'alaa hamu'ou ba hamo'aa bigi'aa ei maumau
hafelo'a;* agia, pafoo hamu'ou nei firawanii ua
fininaa hagua.
14 Minaa ei law na pa'i hepalo ua pa'afina; sifei
ba: “Haguaa mei gufumu ale'ei ona haguio.”
15 Nabaa ana hamo'ei fibibiyenii ma fihafeloinii,
oma'aiaa hamu'ou, nabaa lomi, hamo'aa fifa-
gianainaa ana hamu'ou.

Faweweni a'a fei Spiriti

16 Si'ei, a ware ba nabaa hamo'aa oa a'a fei Spir-
iti, lomi ba hamowe bigi'aa tamanu ei nunumiaa
fei maumau hafelo'a.
17 Uaa fei maumau hafelo'a na nunuminaa
tamanu na fadugeaa fei Spiriti ma fei Spiriti na
nunuminaa tamanu na fadugeaa fei maumau
hafelo'a. Laguna fifadugii ma si'ei ba lomi o'aa
bigi'aa tamanu nunumiamu.
18 Ma'uaa, nabaa o neneraa fei Spiriti, lomi ba
ona oa haroo fei law.
19 Ei bigi'aa fei maumau hafelo'a na
arewa'uamai: fitatafipa'aia, ei abaa fafa'araia
ma fafeloaa ana yoi;

---

* **5:13: 5:13** O, *bigi'aa ei nunumiaa unu*; vv. 16, 17, 19 ma 24 anaa.

20 losuinaa ei haidaa sifisifi ma fifinesi; bidibidii
unu; lomi firawania; punepunea, fifi'ii unu,
wawa'ai poai, fiharenii, hefaa gupu na fifalagii,
21 nanamaia; hunu poapoai, hefaa gupuu fi-
haroharoipa'aia; ma ei maumau ale'ei. A aweinaa
hamu'ou ale'ei una warefanaa hamu'ou mina ba
hini i bigi'aa ei manumanu ei, lomi ba i tonaa fei
haparaiaa mei Haidaa.
22 Ma'uaa, si'eni eni fuaa fei Spiriti: hagua,
ni'eni'ea, gutafarawania, fawiwi'aia, farawani a'a
rama'a, ei maumau rawani, fei mau oafagugua,
23 madumuaa rama'a ma apitaia. A'a ei manu-
manu ei, lomi na pa'i law.
24 Ei rona oa a'a Christ Jesus, rona fatawaiaa ei
maumau hafelo'a fipuinaa ei nunumiaa unu.
25 Si'ei ba ona oafipui a'a fei Spiriti, onei tata-
laifipui a'a fei Spiriti.
26 Onei'aa fa'upe'upei ba ona rawani ma
fawesuaa iaa nemea ma fiba'iba'inaa hememea
hamu'ou.

6

Bigifarawani a'a Minaa ei Rama'a

1 Ena lofuu, nabaa nemea na pasipa'ai a'a ei
hafelo'a, hamu'ou ena hamona oa a'a fei Spiriti,
hamonei nofagigilao ma fa'ufalarainia, ma'uaa
oma'aa hamu'ou uaa nabaa lomi, ana hamo'aa
pasi.
2 Harefipuinaa ei rarabaa hememea ma a'a fei,
hamopowe fafa'uainaa fei law Christ.
3 Hini i nara ba na pa'i harana, ma'uaa lomi
harana, ina sifi'aa anaia.

4 Hememea nei fanunuma'aiaa ei bigi'ana. Te,
nene iwe fa'upe'upei ma lo'e ba i fihawawaginaa
anaia a'a nemeadiai,
5 uaa hememea nei harenaa awataa anaia.
6 Hini i tonaa feroia a'a fei Bu'u Apuna, nei
alaginaa minaa ei rawani'a manumanu a'a mei
feroiana.
7 Apuna atetea: lomi nemea ba i falalasipa'aa
mei Haidaa. Hemea rama'a iwe hufu'aa tamanu
na faroia.
8 Mei i faro a'a ei nunumiaa fei maumau
hafelo'a, a'a fei maumau fei,* i pa'aa arena; mei
na faro a'a ei nunumiaa fei Spiriti, a'a fei Spiriti, i
hufu'aa fei harenua lomi i pedutoo.
9 Onei'aa fatatarere a'a ei rawani'a manumanu
uaa a'a fei pa'aa au, opowe hufu'aa ei fua nabaa
lomi ona fapedu ua bigi'a.
10 Si'ei ba na pa'i au o'ou, onei bigifarawani
a'a minaa ei rama'a, pa'aa a'a ei maroaa fei
narafawe'ia.

Abaa Moro'aa Hudii Wawanei, ma'uaa Manufau Famamaraia

11 Ma'aiaa ei baua ne'ia a ne'inaa a'a hamu'ou
wagii fei paniu!
12 Ena ba ro'aa hofeaa hamu'ou rona
nunuminia ba hamonei moro'aa hudii wawanei
hamu'ou. Fei pa'aa pa'afina sifei ba ro'aa
farapa wagii fei haperaraia, fei i nofininamii
fei hawafoloo Christ.
13 Ei rona moro'aa hudii wawanei ro'ou, ana
lomi ba rona neneraa fei law, ma'uaa rona
nunuminia ba hamonei moro'aa hudii wawanei

* **6:8: 6:8** O, *ei nunumiaa ununa, a'a e'ei nunumiaa ununa e'ei*

hamu'ou ba ro'aa famamagugui ba hamu'ou i a'a
ro'ou.
14 Nunumiau ba a famamagugu a'a hepalo ua
manumanu—fei hawafoloo mei Fasuu o'ou, Jesus
Christ. A'a fei,† feni ano na fatawa a'au ma yau a'a
feni ano.
15 Fei moro'aa hudii wawanei, o lomi, lomi ha-
nuna; fei na pa'i hanuna sifei, fei manufau fama-
maraia.
16 Fei gutafarawania ma faloloa'ia i dinaa a'a
minaa ei rona neneraa feni warea feni ma ana i
dinaa a'a ei Israel, ei rona oa a'a mei Haidaa.
17 Ma fapopo'ii wareau, nemea nei'aa
fahafeloau hamatee na pa'i dibaa loralora unuu
uaa Jesus.
18 Ena lofuu, fei rawani'aa mei Fasuu o'ou Jesus
Christ, i oafipui a'a ei spiritii hamu'ou. Amen.

† **6:14: 6:14** O, *mei*

Wuvulu Manufau Fi'ugaia
The New Testament in the Wuvalu-Aua Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Wuvalu-Aua long Niugini

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wuvalu-Aua

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
fa91fc57-dbb6-5be2-bed0-2ae5e341066c